

ADDITAMENTA QUAEDAM

AD

METHODUM PROFESSORIS DZONDI

NOVAM ANTISYPHILITICAM ACCURATIUS
AESTIMANDAM COLLATA.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

QUAM

CONSENSU AMPLISSIMI MEDICORUM ORDINIS

IN

UNIVERSITATE CAESAREA LITERARUM
DORPATENSI

UT GRADUM

DOCTORIS MEDICINAE

LEGITIME ADIFICATUM

LOCO CONSUETO PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

GUILIELMUS ALEX. BORNHAUPT

RIGENSIS

DORPATI LIVONORUM,

TYPIS J. C. SCHÜNMANNI, TYPOGRAPHI ACADEMICI.

MDCCCXXVII.

D16585

Praefamen.

Quum perito jam medico et probe exercitato per-actu maxime arduum sit, materiam quamcunque practicam, recentem et experientia hucusque non sufficienter excultam, explorare atque pro dignitate perpendere; tironi, schola Academica nunc ipsum discessuro, propositum ejusmodi explendi multo majores sane objicientur difficultates, quia cum judicia temere praecepta, tum placita complura, argumentis nondum satis munita, cognitionem discipuli theoreticam fallere et conturbare varie solent experimentaque non modo quoad hanc ipsam rem sed etiam omnino eum deficiunt. Opusculo igitur hocce elaborando, non eo certe spectare poterant mea consilia, ut, quas egomet accepi observationes perpaucas, ex iis certam pronuntiarem sententiam de pretio Professoris Dzondi, illi viri methodo, qua scilicet materia omnis nostra versatur, novae antisymphiliticae statuendo; sed potius praemio me affectum esse satis amplo existimabo, si modo aliquid perfecterim, quo ad methodum memoratam strictius tandem et accuratius dijudicandam idoneo additamento tempus posterum utatur. Itaque harum pagellarum quinam sit finis cuilibet plane elucet. — Quem spero fore ut facilius assequar, si, primo novae curandi methodi principiis primariis breviter expositis, tum observationes communicem, tam quas ipse vidi institutas duce et auspice nosocomii Academici a consil. aul. nec non Doctore Struve cel. viro et ab ejus humanitate mihi impertitas, quam quas a bona gratia medicorum aliquot urbe Rigae practicum vir. cel. Dr. Mebes et Dr. Lewi, e consil. aul., impetravi, sectione denique hujus opusculi tertia, ea argumenta colligam, quae, ex casibus hisce caute et integre consideratis aut in favorem forsitan hujus methodi aut fraudem redundant.

Imprimatur.

ea tamen conditione, ut, simulac typis excusa fuerit haec dissertatio, antequam distribuatur, septem exemplaria ei Collegio, cui censura librorum mandata est, mittantur, Dorpati Livonor. d. III. Mens. Oct. MDCCCXXVI.

Dr. J. C. M o i e r,

Decanus.

Libellus hic totus, quum, quo nititur, fundamentum (videlicet experimentorum numerus) uti jam supra monuimus, non satis amplum sit et bene confirmatum, quamvis putandus levis et inanis, tamen lectorum benevolentium recte sperare possumus indulgentiam, nihil timidi, ne omne hujus laboris emolumentum ea ipsa de causa perdat, quoniam via, quam ingressi sumus certam et exploratam, pro eo quodammodo spondeat. Quam si plurimi insistere concupierint non diutius, ut opinor, in dubia pendebrimus de hac aut congrua aut incongrua syphiliti sanandae nova methodo, sed qui jure debetur, inter ceteras locum ocus ei tribuimus.

S e c t i o I.

§. 1.

Exordienti mihi materiam propositam, in rem esse fortasse videri possit, si de modo et ratione, qua potissimum Prof. Dzondi usus sit in conscribendo novo suo opere 1), paucis disseram. At quum et quibusdam jam ephemeridibus 2) et opere singulari 3) de iisdem satis superque disputatum et jactatio hujus auctoris, ut ita dicam circumforanea maleque in medium prolata, pro merito castigata sit, verbis abstinere silentioque omittam. Horum enim scriptorum sententiam secutus, rationem scribendi iterum examinando supersedere mihi videor, neque nimium probasse eam, quia haud infutandum sit, Professore Dzondi non solum arti medicae maximum per id ipsum attulisse damnum, sed etiam, quo minus opus suum hominibus doctrinae medicae gnaris probetur, impedivisse, suaeque ipsius auctoritati obtrectasse. — Hujus aetatis hominum in-

doles rebus quibusque novis summo cum jure diffidit, quocirca maxime cautum providumque esse oportet, talia quae sint, pronuntiantem et honorifico cum assensu excepta ea et pro dignitate aestimata volentem.

§. 2.

In ponderanda hac professoris Dzondi nova curandi methodo si quaestio proponatur: quidnam in ea vere sit novi? verum a falso et simulato prudenter segregari necesse erit. Neque enim aut remedium complurium conjunctionem hucusque usitatam cum mercurio, in quorum numero est: cura per inediam et potio lignorum, aut remedium localium applicationem praetermissam et principia nonnulla, quae jamjam divulgata etsi minus probata sunt, in publicum prolata, tam nova putanda censemus quam auctor hujus methodi persuadere nobis conatur. Quapropter nullo pacto in animo mihi est fusiis et uberius de iisdem disceptare.

Plurima namque ex his longe ante Prof. Dzondi memoriam experimentis multis praestantissimisque rata atque confirmata et quae syphiliti sanandae applicantur digna et accomodata habita sunt. Quare iis tantum collustrandis me continebo, quae methodum scilicet hanc novam a ceteris omnibus discernant atque ut propriam et singularem designent. Quae discrimina principii primariis sequentibus expressa mihi videntur:

- 1) „Der Sublimat ist das Mittel, welches zweckmäsig gegeben, jede Form der Syphilis zu heilen vermag.“ 4)
- 2) „Das Quecksilber muss in immer steigender hinreichend hoher auf einmal genommener Gabe gegeben werden.“ 5)
- 3) „Das Quecksilber muss selten genommen werden.“ 6)

Quae principia priusquam adhibeamus, haud inconueniens et supervacaneum esse existimo, excu-

tere, primo: num Prof. Dzondi reapse pro ipsorum auctore haberi possit? Tum nonne experimenta ad huc facta subdubitare ea jubeant? Denique, an modus mercurii applicandi novus, quo videlicet in curandi methodo Prof. Dzondi omnis causa veritur, efficacitatem hujus remedii curae instituendae convenienter augere possit?

§. 3.

Quod attinet primo ad horum principiorum novitatem, primum utique: luem quamque veneream sublimati usu posse sanari, recentiori quidem tempore sed non primo a Prof. Dzondi pronuntiatum est. Ante jam aliquot annos liber baro a Wedekind 7) eadem professus et quadraginta annorum experientia adjutus, sententiam hanc ipsam confirmare studuit. Quod opus conscriptum cum suspicari non possumus auctori nostro prorsus fuisse ignotum, maximopere dolemus, nullam ejus in scripto suo mentionem factam, quod sine ulla nimirum auctoris gloriae fraude et maximo rei cum emolumento fieri licuit. Nam ut quodque experimentum est spectatissimum ita maximi sit pretii facillimeque receptum hominibus probatur.

Pariter etiam principia illa ad modum sublimati adhibendi pertinentia plurimi negant esse recentiora. Dr. Simon 8) e. g. magnum affert auctorum numerum ut van Swieten, Hahnemann, Conbruch, Louvrier, Rust et semet ipsum, qui mercurii dosin propinandam sensim augeri admonent oportere. Non minus et in compendiis materiae medicae a Voigtel 9), Burdach 10), Schwartz 11), Vogt 12) editis, loci aliqui inspicere possunt, qui idem monstrant, sicuti liber baro a Wedekind 15), donec salivationis prodromi in conspectum veniant, dosin in dies amplificandam subjicit curandi sublimato suae methodo. — Quibus relatis auctoribus, quamvis cuilibet perspicuum appareat, eadem, quae et alia, in auctorem nostrum factari posse oppo-

bria, eumque in scripto elaborando nihil scilicet novi in medium protulisse; accuratius tamen perspecta longe alia res nobis videbitur, animadvertentibus, quomodo perpauca scriptorum, in quibus est Louvrier 14), cura quaque peragenda mercurium sensim sensimque adaugendum pro maxime necessario habuerint, quorum auctorum plurimi contra ea mercurii praebendi adauctionem insensibilem ut rem in curando haud quaquam principalem obiter tantummodo perstrinxerint; uti Wedekind ipse, in doctrina de mercurii in syphilidem modo agendi theoretica, nequiquam nobis satisfecerit docendis, mercurio methodice augendo quidnam impetratum velit? — Quid mirum itaque quod principia ista applicandi mercurii quamquam cognita, tamen a medicorum majori parte nec agnita, neque administrata sunt, sicuti methodi mercurii adhibendi usitatae affatim plane significant. Quam ob rem auctor in usum communem reducere ea atque ceu columna necessaria et praecipua methodo curandi substernere conatus, non minus insignis et bene meritus existit, quam si novi quidquam in lucem edidisset; quaeque enim res nova in publico pronuntiata, nisi et quoad theoriam justa rectaque reperiat et usu utilissima, in numero nullo habenda.

§. 4.

Horum principiorum in curandi methodo nova veritatem pro experientia reputantibus nobis, ea quae modo diximus luculenter jam ostendunt, principia duo, ad modum applicandi referentia, inter illa non esse numeranda, propterea quod experientiam nondum integram satis et incorruptam habemus factam, ex accedente vero quodammodo veritati argumentum grave nullum concludi potest. Quod facilius forsitan fieri liceat in principio primo, sublimatum cuique syphilidis formae accommodatum esse declarante, quoniam experientiarum frequentia cum accuratiorem rationis in organismum agendi cognitionem, tum emolumenta hujus remedii

complura et detrimenta jamjam nos edocuit; novusque adhibendi modus non talem se praestat, ut mercurii sublimati effectus, qui hucusque innotuerunt peculiare, totos immutare possit. Quare ex principiis usu cognitis et deinceps denominandis de sublimati agendi modo, quae methodo huic a priori contradicant argumenta aliqua in medium proponere posse mihi videor.

Ad tempora usque recentiora inter omnes fere constat:

1) sublimatum quidem ad praeparata mercurii efficacissima contra syphilidem referendum, sed etiam ob vim suam, quam in organismum exerit eximiam gradibus hujus morbi tantum majoribus circumscribendum esse.

2) sublimatus quamvis remedium sit valens, in syphilde tamen primaria et ineunte secundaria, praecipue cum in systemate lymphatico adhuc graesatur, praeparata mercurii mitiora ei esse praefertenda.

3) minorem et in summa rarius ab eo salivationem provocari.

4) Omnium mercurii praeparatorum sublimatum facillime diatesi ad scorbutum inclinanti congruere atque accomodari.

5) Ventriculum et ductum intestinum sublimato admodum affici et infestari, nec etiam adeo pulmonibus parci hominum ad morbos pulmonales proclivium.

His ex praemissis argumenta sequentia in contrarium afferri possunt:

a) sublimatus, etsi pro mercurii praeparato efficacissimo habetur, quoniam ad luis venereae gradus graviore et formas maligniores citissime saepius coercenda valeat, sicuti principium usum cognitum secundum testatur, collegi nondum nequeat, eundem etiam contra gradus leniores et omnes generatim hujus morbi formas omnium mercurialium maximam vim esse exerciturum: nam in

variorum mercurii praeparatorum effectu discrimen non solum quoad quantitatem sed etiam qualitatem interest.

6) Quod salivationem raro promovet, hoc jucundius aegrotanti est, quam semper salutaris. Ea de re etiam minus aptus aestimandus ad curam salivando perficiendam integerrimam; tametsi infitias ire nequeas esse morbi hujus gradus quosdam, quibus activitas reproduciendi immutata non sufficiat eodemque tempore virium vitalium depressione, pyalismo producenda, opus sit.

c) Secundum principium quartum huic methodo latior nimirum, qua vires exerendi copia supeditatur, provincia pateferi, eo magis autem quinto et sexto coarctari necesse est, ductusque persaepe intestinus mercurii quamvis accomodate propinati doses ampliores non tolerabit, sicuti noxia sublimati in pulmones vis maximam in eligendis huic methodo aptis individujs requiret praecautiorem. — Quibus adde etiam peculiarem quandam nonnullorum hominum contra sublimatum reagendi rationem (Idiosyncrasia) et loculenter ex omnibus apparebit:

Sublimatum non modo in diversis morbi formis et gradibus, (lenioribus videlicet nimis organismum est fatigans et vehemens, maximis et pessimis parum efficax;) verum etiam in variorum hominum propria corporis conditione non eundem semper effectum manifestare, minimeque cuius casui convenire et suppetere posse. Quibus vel maxime inductus, methodum administrandam eo ipso principio constrictam et coercitam esse, contendere ausim. —

§. 5.

Rationem tandem nobis reddamus oportet, quemnam novus mercurii applicandi modus habeat finem et num mercurii efficacia per eum re vera adaugeatur?

Modo hoc administrandi etiam adeo obiter considerato, latere sane neminem potest, organis-

mi mercurio saturandi non unicum ejus esse consilium. Ex ea, quam auctor noster fovet, sententia de sublimati modo agendi, quum et chemicum et dynamicum in hoc morbo evolvat effectum, modus ejus adhibendi id potissimum spectare videtur, effectus dynamicus organismo ut servetur praecipueque explicetur. Ea scilicet ex causa doses praecipiantur assidue amplificandae, ne organismus remedio huic assuescat; hac de re doses rarius praebere jussae, ut incitabilitatis languor praecaveatur, ac priusquam rursus affectetur, quo refici queat, tempus concedatur. — Secundum virium vitalium organismi leges non possumus aliter, quin huic applicandi modum comprobemus; attamen exoritur quaestio subdificilis: effectus hic mercurii dynamicus num praeter chemicum etiam vim praevalem anti-syphiliticam involvat?

Circumspectione etsi nos jubente, experientiae haec omnia committere decernenda, auctoris nostri tamen cum optimis, qui hanc materiam tractarunt, scriptoribus convenientia veritati theoriae ejus in summa favere videtur, quamquam mercurii modus agendi, chemicum quem vocat, vix et haberi talis recte possit. Liberi baronis a Wedekind 15) explicationem mere chemicam nihil quod huic opinioni contradicatur praebere, ex argumentis ejus probantibus exin adductis plane affulget. Pluribus namque, proficitur, 16) casibus nullam in fibram vivam animadverti effectum dynamicum; — syphilidem esse morbum materialem; — mercurio localiter usitato contagionem prohiberi, syphilidemque primariam sanari. Effectus enim mercurii dynamicus non magis nos praeterit quam syphilidis causa materialis existit manifesta, vimque mercurii prophylacticam ita ut localiter in syphilide primaria adhibiti efficacitatem hisce in casibus non magis via tantam chemica procedere aut omnino fieri nobis fugere possumus, quam sola administra-

ta ad extirpandam praevalentem secundariam haud sufficiat, quum ejus sive topicae seu universalis indoles, non veritur in praesentia materiae cujusdam: videlicet contagii syphilitici, quemadmodum memoria recenti a Dr. Simon 17) argutissime demonstratum est.

§. 6.

Principiis hisce primariis Prof. Dzondi methodi consideratis, abnui sane non potest, in nonnullis quidem novam eam esse ducendam, neque solum ut novam sed etiam efficacissimam praecipuum ac insignem inter methodos anti-syphiliticas ceteras locum obtinere. Nihil tamen minus talis restabit, qualem sese praestare valet, schema nempe quoddam ad manus artificis medicantis, quo in diversis individuis et morbi formis huic respondentibus accurata tanquam utatur usus. Quemadmodum sublimatus novam in gradibus suis secundariae majoribus mire efficacem hucusque habitus est, ita observationes jam sequentes in hac ipsa factae sunt, quoniam methodus haec contra syphilidem primariam et incipientem secundariam applicata a priori appareat incongrua necesse est. Postremo etiam observationes quasdam proponimus tum in pseudo-syphilide tum in lepra hac methodo applicanda initas.

Section II.

I. Casus morbi syphilitici.

Observationes semestri secundo anni MDCCCXXVI in nosocomio Academico institutae.

Observatio I.

Anna, puella viginti annorum, iude ex anno laborans syphilide ac praesertim fancium ulceribus, initio morbi tam sublimato quam lignorum potionibus frustra curata. Postea neglectum usque adeo serpsit

malum ut in nosocomium receptae velum palatinum media fere parte destructum esset, ejusque ab utroque latere usque ad genam ulcera mirae magnitudinis dilatarentur, cujusmodi complura etiam in palato duro in utraque ligamenti glosso-epiglottici parte, gingiva et pariete pharyngis posteriore sese formaverant. — Methodus Prof. Dzondi, quam sub finem curae, salivatione intercedente, in quinque dies interpellari oportuit, sanationem eliciebat perfectam, quae abeunte praesertim pyalysmo procedebat citissima.

Observatio II.

Julia puella, decimum septimum aetatis annum agens, tempore hiemali anno 1824 — 1825 infecta viro syphilitico et secundum anamnesin primo correpta faucium ulceribus, quae usu mercurii interno, cui mature jam salivatio intererat, postea reversa liquorum potione diutius continuata iterum per speciem tantummodo sanata fuerant. Aestate igitur anni 1826, acceptam post refrigerationem lues denuo prorupta mense Octobri hanc assumebat formam: in tibia sinistra exostosis deprehendebatur vehemens et acerbissimo dolore, supra quam cutis externa inflammata erat; ossa metacarpi sinistri sicut carpi dextri pariter turgida. In faucibus nonnisi priorum ulcerum cicatrices animadverti poterant, aegrotata affectiones suffocativas perpetiebatur, temporibus nocturno intervenientes; inspiratione crepitante trachea externe applauata adspicienda, vox raucisona et fusca. Quae molestiae ab erosionibus membranae mucosae laryngis et partis tracheae superioris syphiliticis oriundae tracheam aliqua ex parte jam in angustum duxisse videbantur. — Methodus Prof. Dzondi sine ulla intermissione producta, quia exostoses nondum omnino evanuerant duabus post hebdomadibus quam finita erat, sarsaparillae usu perseverato, molestias memoratas omnes funditus sanabat.

Observatio III.

Lehna puella, viginti annos nata, prius quam annis ante duobus concubitu impuro infecta, primo genitalium affectionibus, deinde, his cessantibus, faucium et cutis ulceribus praesertim faciei, pectoris et extremitatum, denique doloribus osteocopis laboraverat. Mense Octobri, quo primum opem medicam implorabat, status ejus talis erat: ulcera externa ad unum in gena sinistra omnia cicatricibus obducta erant, contra ea in cavitate nasi, oris et faucium grandiora emicuerant. Lingua excepta, labia, plana genarum interna, palatum molle, parietes pharyngis ulceribus erant contexta. Dolores insimul osteocopi molestissimi perdurabant. — Methodus Dzondi, prorupto erisepelate bulloso faciei semel intercepta ac sine ulla perturbatione alia usque ad finem adducta, sanationem efficiebat absolutam.

Observatio IV.

Eva puella, quatuor et viginti annorum, coitu impuro contacta, paulo post ulcera oris et faucium accepit. Anno praeterlapso integro, quo scilicet temporis spatio nihil peractum fuerat ad malum comprimendum hanc speciem morbus assumebat: Superficies linguae pars major, post ad laus sinistrum magis vergens, in lucem prodibat tanquam plautum ulceribus inter se junctis obsitum, quae in pharyngem ipsam descendebant. Genarum facies interior, gingiva, parietes pharyngis implicata ulceribus, uvula tota, palatum molle ceterum ex parte ab iis deleta. Cavitas nasi non magis vacua erat ab ulceribus. Vox prorsus oppressa. In osse frontis et in altera tibia aderant exostoses. Dolores osteocopos praecipue in partibus affectis aegrotata experiebatur. — Fluxus menstruus inde jam a semestri interclusus. Constitutio tota admodum compatiebatur. — Sanatio etiam in hoc morbi casu, methodo Prof. Dzondi adhibita, nullis ab ea molestiis procreatis, citissime et optime procedebat. Dua-

bus post septimanis quam cura finita erat, modo sanandi roborante observato, aegroti adeo in integrum restituebatur, ut, quamvis parca, menstruatione tamen reverteret.

Observatio V.

Elisa, decimum quartum aetatis annum agens, habitu praedia serophuloso, ante semestre a syphilitica mulieris familiaritate infecta, inde ex eo labii superioris ulcere laborabat, quod characterem percipiendi syphilitico-serophulosum prae se ferebat. Maxima ex parte neglectum et localiter sublimato tantummodo oppugnatum ita ad postremum scerpserat, ut labium superius totam occuparet, in cavitatem nasi pateret, septumque narium mitum in modum destrueret. Remediis localiter adplicatis nullis et methodo Prof. Dzondi ad finem usque perducta, ulcus radicibus saeoescebat. Sano salivatione et erysipelate faciei intercedente, duabus hebdomadibus retardata.

Observationes e comitri hujus anni primo.

Observatio VI.

F., pictor, triginta annos natus, constitutione subdebili, mense Augusto anni praeteriti concubitu impuro gonorrhoeam sibi adsciverat. Qui morbus duas circiter septimanas persevicans, nullis remediis admotis, evanescebat quidem, praeterlapsis autem aliquot hebdomadibus specie bonae valetudinis superveniebat inflammatio utriusque testiculi, vicissim abiens et revertens, donec initio mensis Decembris, quo dolores osteocopi naturae pessimas intercesserant, omnino desisterant. Exploratione instituta, induratio testiculi alterius exostosesque ante inflammata obductae insignes in tibia utraque adparebant. Methodus Dzondi adhibita, aegrotum in statum validum restituit. — Tormina alvi et diarrhoeam sublimato progentia potionis cujusdam mucilaginosae usus amovebat.

Observatio VII.

Anna, trium et triginta annorum, nupta et mense quarto gravida, ante quatuor ab hinc annos complexu venereo impuro infecta, inde ex eo tempore mala syphilitica multiplicia perpessa, curas permultas antisiphiliticas irritas sustinuerat. Mense Martio malum tale sese exhibuit: In cranio exostoses complures sese formaverant, quarum una osse sita bregmatis dextra, mira magnitudine ceteras omnes longe superabat, inde ab semestri jam praesens causa verisimilis et origo cephalalgiae perpetuae exitebat. Nasus externus vehementer tumidus adspiciendus et inflammatus, sinistroque ejus lateri macula purpurea inhaerebat, crusta crassa subfusca operta. Dolores maxime terebrantes nasum vexabant. — Ulceris externi in hac parte eruptio proxime instare videbatur, unaque cum eo partis deftucio terrima corporis humani praestantissimae. — Dolores osteocopi aegroti in variis praeterea membris persentiebat. — Methodus Dzondi, doses sublimati ad pillulas duas et viginti augendo proferebatur, quo ipso temporis momento, morbi binum subito invicem sese excipientes, alter scilicet variolidum alter erysipelatis faciei, curam aliquamdiu intermitteri jubebant, quae tamen, morbis nominatis decurrentibus et sanatione syphilidis subsecuta, methodum continuandam ceteroqui reddebat supervacua. — Sublimatus aegrotae huic tormina alvi et diarrhoeam eliciebat, quare cuique sublimati dosi granum dimidium Opii adjungi oportuit; postea tamen et ne hoc quidem suppeditabat, ita ut etiam diebus quibusque liberis dosis Opii eadem propinari necesse esset.

Casus sequentes a Dr. Mebes et Dr. Levi a consil. aul. celeberrimis viris mihi communicati sunt.

Observatio VIII.

Humo juvenis, vigesimum aetatis annum agens,

tempore hiemali anni 1825 — 1826 concubitu impuro ulcus syphiliticum in penis glande sibi contraxerat, contra quod et Calomel et sublimatus, aegrotus, quippe cum per totum diem frigori expositus esset acerbissimo, nullo utique prospero cum successu applicabantur. Nihilo tamen minus contigit ut, mensibus duobus defluxis, mercurio (Ung. hydrargyri rubrum) externe usitato, sanationem adipisceretur. Pluribus post mensibus sanitatis speciosae, dolores vehementissimi in orbita laeva noctu praesertim intolerabiles aegrotum invaserunt, quibus mox exostosis superioris marginis orbitae ejusdem cum exanthemate syphilitico univetsali, partim crustas, partim ulcera formante, accedebant. — Doctor Mebes de ea re consultus methodum Dzondi felicissimo cum eventu applicabat et duas septimanas post curam finitam, quibus usu sarsaparillae perseveratum fuerat, hominem radicibus sanatum dimittebat. Quatuor tamen hebdomadibus praeterlapsis sine ulla contagione antecedente, iterum aegrescebat. Pluribus corporis locis maculae formabantur rubidae, quae aliquot post diebus intumescerent vehementerque prurientes in ulcera syphilitica transibant. Cujusmodi ulcera et in faucibus tonsillisque emicuerunt. — Methodus Dzondi denuo adhibita et usque ad finem perducta curam nunc demum efficiebat radicalem.

Observatio IX.

Vir quadraginta annos natus saepius antea syphilide vexatus hieme 1826 — 1827 gravi gonorrhoea corripiebatur cum ulcere syphilitico praepudii conjuncta, contra quae, extra omnia praecipua diaetetica vocatus in auxilium mercurius, restabat inanis. Regione itaque inguinali laeva bubo exoriebatur maximo circuito, qui in suppurationem transiens atque diruptus, duos circiter menses perpetuo pus effundebat, quo facto, affectiones primariae, doloribus tamen faucium associatis, sensim

disparebant. Cel. vir Dr. Mebes curam nunc subiturus aegroti conditionem talem offendebat:

Faucibus ulcera ante oculos veniebant longe lateque patentia, quae uvulam et tonsillarum alteram funditus deleverant. Regio a bubone capta inguinalis amplissima circumcirca extensione mirae erat immutata. Glandulae plurimae in tuberculosas indurationes abierant, inter quas exulceratarum pus penetrans maximam ulcerum fistulosorum vim formaverat, totamque hanc regionem reddiderat depravatam et infra purulentam. Ulcera fistulosa ichorem nonnisi parcum emittebant. — Methodus Dzondi hoc casu sanationem praebat absolutam, in qua localiter mundities modo servata et gargarisma ex herba scordii confectum fuerat adhibitum.

Cortex Chinae et sarsaparilla in casibus duobus, proxime relatis, ad reconvalescentiam promovendam adhibebantur.

Observatio X.

Homo quidam, quadragesimum aetatis annum agens, ex annis jam plurimis laborans doloribus osteocopis nocturnis et utriusque tibiae exostosis contra quae incommoda remedia varii generis in usum vocata fuerant, e. g. mercurius, decocta lignorum, balnea etc., Prof. Dzondi methodo a Dr. Mebes administrata, priorem corporis sanitatem recuperabat.

Observatio XI.

Catharina, puella quinque et viginti annorum, ante quatuor abhinc annos amplexu impuro fluorem album acceperat, postea bubones, qui in suppurationem vertebantur. Eodem tempore oculi etiam correpti ita ut dies aliquot omnino visu careret. Quae mala omnia in nosocomio quodam sublata sunt, praeter inflammationem marginum palpebrarum magis chronice decurrentem, quae saepe numero rediens margines indurando et palpebras deformando aciem oculorum ita hebetavit, ut aegrotam, quippe quae acu suendo victum sibi quaereret, ne-

gotiis non amplius praesse posset. — Dr. Mebes methodi Prof. Dzondi ope, ut penitus ab incommodis convaleretur, efficiebat, quo facto et visus in perfectionem pristinam restituebatur.

Observatio XII.

Vir, annos quinque et viginti natus, inde ex annis duobus syphilidem secundariam expertus et curas diversas frustra perpessus virum ill. e cons. aul. Dr. Lewi de auxilio in molestiis sequentibus ferendo, precibus petebat.

Totum corporis dimidium sinistrum, praecipue latus sinistrum capitis et faciei, humerus ejusdem lateris et brachium a doloribus osteocopis maxime hominem excrutiantibus tentata fuerant. Membrana nasi mucosa materiam purulentam foetidamque profundens inflammata, fortassis etiam ulcerosa, Tonsillae se exhibebant inflammatae, excrescentiae minutae carnosae totam linguae superficiem obtegentes profundius in fauces propagari videbantur. Oculus laevus pariter rubebat lacrimabatque. Tempore nocturno molestiae etiam a morbo concitae, angina praesertim tonsillaris augescebant. — Methodus Dzondi sanationem perficiebat inde ex anno probatam.

Observatio XIII.

Homo, quadraginta annorum, ex tempore jam longiore laborans exanthemate extremitatum inferiorum venereo, maculis caeruleis et rhagadibus (Psoriasis syphilitica inveterata) indicato. Is a viro cel. Dr. Lewi methodo Dzondi administrando opem tantummodo palliativam nactus est, quoniam post menses duos hoc malum revertebatur.

II. Casus morborum pseudo-syphiliticorum.

Leprae quaedam forma his in provinciis endemica et indole pessima, quae phaenomenis suis pathologicis tantam syphilidis similitudinem speciemque gerit ut a nonnullis pro vera syphilide habita sit, a Struve autem, cel. viro Drc. nec non Professore, (utpote quae non semper infectione exoritur, quam

ob rem phaenomena syphilidis primaria saepissime desunt, nec forsau tam cito quam syphilis vera serpat), pseudo-syphilidis nomen accepit, cogitationem medicis injiceret necesse erat experiri, si methodi Dzondi salubritas etiam in hujus morbi formis probari possit, quum praesertim mercurius ut remedium efficacissimum in eo ipso ratum et spectatum sit. Qua ex causa, modo dicta, methodus etiam in forma Leprae alia examinata est. De hoc observationes subsequentes disserent.

Observatio I.

Petrus, annum aetatis undetricesimum egressus, inde a semestri fatigatus genitalium affectionibus, quarum momentum causale haud indagari poterant. Is conjuge utens omnino sana, quemque mulieris impurae complexum constanter negabat. Mense Januario anni 1827 malum hanc scilicet speciem prae se ferebat. Facies praeputii externa, cuius virgae et scrotum anticum superne obducta erant ulceribus late dispersis, quae pro vultu extero haud absimilia syphiliticis sunt visa. Perinaeum et superficies omnis scroti postica condylomatibus occupata. Methodus Dzondi, ad quatuor et viginti usque pillulas tantum prolata, sanationem aegroti perfectissimam eliciebat.

Observatio II.

Kaddri, puella viginti annos nata, sine ulla causa, quam afferre posset, praecedente, aestate anni 1826 oppressa doloribus faucium ac paullo post ulceribus palato duro inhaerentibus, quae remediis ruri adplicari solitis obiter sanata erant; quo factum ut exanthema subito formaretur in ala narium dextra furfuri fere simile, ulceraque brevi in conspectum redirent. Antea videlicet ambulatoria solutione tartari emetici curata, mense deinde Martio in nosocomium aegroti stationalis recepta de iisdem querebatur molestiis. Initio Aqua antimiasmatica simplex Köchlini (Liq. cupri amoniato-muriatici) duobus septimanis et interne et externe incassum tamen tentata. Tum transitum est ad me-

thodum Prof. Dzondi quam post finitam, sarsaparillae usu per dies octo continuato, aegrota in integrum restituta est.

III. Casus morbi leprosi.

Lepra crustosa.

Jurry, quinque et quinquaginta annorum, inde ex longiore jam tempore conflictatus leprae crustosae prodromis, qui maculis, partim pectus partim extremitates superiores sedem habentibus, sese manifestaverant. Mense Januario h. a. hos malum progressus fecerat: mediam pectoris partem macula implebat vegrandis ovalis, colore ex nigro-rubido tincta, quae inflammata pruritus vehementissimum et ardorem concitabat madensque in circuitu parvulas etiam ibi vesiculas ostendebat, media crusta quadam crassa operta. Ab utroque hujus maculae eximiae latere sicuti in extremitatibus superis ac manuum praecipue articulis, maculae vel minores vel majores singulae occurrerant, plus minusve rotundae, nigro-rubrae, aliquantulum convexae, partim laeves adspiciendae, partim crustis contextae. Genitalia ab affectionibus quibuscunque vacua. Constitutio non admodum compatiebatur. — Methodus Dzondi etiam in hoc casu sese praestabat efficacem, nam, remediis externis adhibitis nullis, sanatio in malis localibus optime citissimeque procedebat. — Dosi tamen duarum et viginti pilularum propinata, processus sanationis aliquantisper faciebat pausam, quare et remedia localia, cujusmodi erant cataplasmata, unguent. calcis et posthac aqua oxymuriatica, simul admoventi oportuit. Duabus post hebdomadibus quam cura absoluta erat, quo tempore durante remedia memorata externa, interne autem sarsaparilla producebantur, aegrotus prorsus e morbo emersit. —

Lepra ulcerosa cum scorbuto.

Johannes, urbe Reyal oriundus, homo nauticus, quadragesimum aetatis annum agens, constitutione robusta praeditus, aquae adustae potui deditus, ante

annos octo syphilide semel affectus, penitus tamen ab eadem liberatus, anni 1826 initio in lepram ulcerosam incidit. Morbus maxima cum gravitate exorsus ejusdem anni aestate resistebat iterumque auctumno erumpens tam evasit amplius ut organismum totum ab eo esse confectum facile appareret. Scorbuto simul tum sese evolventi aliquid etiam in morbo depravando tribuendum erat. Neque aut liquorum potiones, extr. cicutae, aut methodus cibum subducendo curandi initio administratae aut horum remediorum cum antiscorbuticis et ad externam applicationem aptis conjunctorum usus postea inceptus morbum in dies alterius progredientem coercere poterant. Aegrotus miser paene insanabilis aestimatus mense Januario anni 1827 Dorpatum missus est Prof. Struve ill. viro sanandus, quo quidem tempore malum tale exstitit:

Corpus totum partim maculis partim ulceribus opertum. Maculae ex caeruleo-rubrae et in nigrum vergentes plus minusve rotundae, diametrumque complectentes pollicis dodrantis vel pollicis, laeves, sphaerae in modum sursum pulsae ac duriusculae atrectandae. Ulcera partem capitis pilosam, faciem, os et cavitatem nasi, extremitates superiores, pectus collumque implentia frequentissima ac magnitudine diversa has partes ceperant, marginés exhibebant arrosos et inaequales, fundum spongiae similem et ichorem quendam tetrum passim in crustas fuscas et crassas indurescentem, secernebant. — Huc etiam accedebant symptomata scorbuti, extremitatum scilicet inferiorum gravitas cum movendi impotentia conjuncta, foetor ex ore, gingiva laxa et tumida sanguinemque facillime fundens ac dentes vacillantes. Virium vitalium conditio satis bona, digestio non admodum turbata.

Status hic penitus inveteratus et complicitus morbosus ut averteretur, primo scorbutum extirpare tentatum est, quem in finem dies circiter quatuordecim administrabantur interne: Acidum muriaticum, lba. Absynthii, Turiones pini; et externe:

Aqua oxy-muriatica et hba. Salviae, ubi usum eorum, intercedente erysipelate faciei (quod rubore suo subnigro, sugillatione provocato, characterem plane manifestabat scorbuticum) intermitteri necesse erat et cum remediis leniter resolventibus commutari. — Erysipelate per dissolutionem discedente ob signa gastricarum sordium perseverantia, remedium resolventium usum continuari oportebat, eoque magis quo evidentior in scorbuticam diathesin emendandam exercebant salutarem vim. Antiscorbutica ipsa mox iterum expetita opem iis longe minorem ferebant, quocirca remedia illa ac praecipue tartarum tartarisatum utilitatem prae ceteris majorem parare visum, in auxilium vocare melius existimatum est, quo septimanas quatuor usurpato symptomata scorbuti omnia ac singula abibant. *) — Ad lepram puram adhuc sanandam methodus Dzondi, quae administratur, digna habita est, quae nulla intermissione ad ultimum producta ita prospere successit, ut sine ullo damno contracto sanationem perfectissimam provoceret. Nam post finitam ulcera, excepto uno in parte capitis pilosa, omnia obducta erant cicatricibus. Hoc pertinacissimum ulcus etiam, sarsaparillae usu continuato, lentius tamen ad sanationem tandem sese accingebat, cujus rei causa forsitan existit mali iniqua localitas.

S e c t i o III.

§. 7.

Lectori integre et vere judicanti sententia haec nostra de methodo Professoris Dzondi universalis, observationibus supra adductis, nec videbitur nimis

*) Annotatio. Remedium resolventium ad diathesin scorbuticam corrigendam vis eximia, antiscorbuticorumque sincerorum prae ea longe tenuior, nobis demonstrant, quomodo turbationes functionum in organis abdominalis singulares, cujusmodi in morbo maculoso Werthofii semper fere occurrunt et ibi causa dyscrasiae fieri potuerint. Ex sententia Prof. Struve ill. viri, cacochymia, quae huic interfuit ca-

immoderata neque partium studiosa *): methodis eam omnium efficacissimis commodissimisque antisiphiliticis esse adnumerandam; Pseudo-syphilitidis fortasse et leprae quibusdam gradibus congruam eam existere et salutarem, summoque cum jure hisce in morbis iterum atque iterum esse ten-

sui, vix pro vere scorbutica habenda, sed potius haemorrhagiae petechiali forma quadam propria hic prodeunti adscribenda. —

*) Annotatio. Abstinere equidem his verbis non poteram, quippe qui sententiam a Dre. Simon de sublimato 18), secundum et suam ipsius et Prof. Dzondi aliqua ex parte methodum usurpato recens latam in memoriam revocarem, quam ob memorabilem ejus naturam ut, quae contradicta experimentis observari possint, ostendam, carptim huc adjiciam: *Sublimatus efficacissimum forsitan se praestat in exanthematibus syphiliticis et reliquis syphiliticis, tamen individuis quibusdam et symptomatibus aliquotibus venereae secundariae fructum ferens omnino nullum, maximis adeo dosibus propinatus, creberrime nihil proficit amplius, quam ut vel occultat malum vel palliative sanet. Auctor quidem, sublimatum caute adhibitum expertus est neque aut haemoptysin aut alias pulmonum affectiones aut quae veneficio exoriri solent concitantem, nonnullorum hominum tamen ventriculum tam esse sensibilem, ut Opium et remedia omnia aliunde petita corrigentia licet admoveantur, tolerari haudquam possit. Sublimatus, pro auctoris experientia, quamvis aptus sanationi radicali si ptyalismum pariat, et quamquam pluribus casibus difficillimum sibi perfectu fuerit salivationem evitare, nihilo tamen minus remedium omnino repudiat, quoniam non nisi mali occultatio sanationem radicalem impediens ex eodem profecta sit. — Quorum dictionum contrariis minime investigatis, ex toto auctoris illius scripto plane tamen elucet: primo, rarissime cum applicasse sublimatum secundum Professoris Dzondi methodum 19); dein, methodum auctoris sublimati usitandi admodum discrepare a modo memorato 20). Quae argumenta satis superque videntur collustrare experimentorum inter se dissidentium inconvenientiam.*

tandam. Efficacem eam nuncupamus in syphilitide (quo scilicet morbo dijudicando nos continemus) quod non solum in omnibus, qui mihi innotuerunt, casibus sed etiam in aliis, ubi adhibita erat, hoc loco non relatis, sanatio plerumque sequuta sit; commodam eam perhibemus, quoniam, pyralismo evitato ac molestiis aut levibus aut crebro nullis, sanationem pluribus in casibus citissimam et radicalem produxerit. Negari quidem nequit: esse morbi quosdam gradus, quibus non supeditet, curamque salivando peractam magnam merito ei esse anteponendam; attamen non minus verum est: multis in casibus ab ea expectari adhuc posse auxilium, quibus non nisi salivationem optulari alias creditum est. Qui ipsi sunt casus, quibus, ut mea fert sententia, emolumenta ei propria manifestentur. Nam ubi permissa optio nobis tantum est inter hanc et curam salivatione perficiendam, partes illi prae altera priores et peculiare deferendae sunt, quia, aegrotantes minime in vitae periculum arcessens, opportunitate sua eximia vel maxime commendatur. — Quaeritur tamen, num, quae auctor noster celebrat laudibusque effert, emolumenta hujus methodi omnia spectata atque probata ducenda sint? An detrimentis omnibus et pessimis sequelis careat? Deinde quibusnam syphilidis et syphilidi morborum proximorum, pseudo-syphilidis videlicet lepraque formis et gradibus, quae administraretur, mereat?

§. 8.

In perscrutandis hujus methodi veris emolumentis opere auctoris Dzondi ipso duce usus sum 21).

1) Quoad sanationem radicalem, observationes VIII. et XIII. satis comprobant: syphilidem methodo auctoris nostri convenienter quidem sanatam, postea maxima cum acerbitate iterum erumpere posse. Cujusmodi tametsi exempla perpanca existunt, sufficiunt tamen ad refutandam opinionem ab auctore am stricte pronuntiatam 22): nunquam sibi castum obvenisse, quo syphilis, secundum

suam ipsius methodum sanata, rursus prorepserit. — Casibus in ceteris pro sanatione certe et penitus absoluta status apud individua plurima annum integrum perdurans sanus etsi verisimiliter non satis tamen firme spondet.

2) Hoc aliud hujus methodi emolumentum esse fertur: nullam scilicet unquam organismi a mercurio saturationem nimiam atque noxiam esse timendam. Verum sane, modum mercurii adhibendi prius usitatum ejusdem fuisse causam, methodumque hanc recentem hoc periculum maxima ex parte prohibitoram. Quaeritur autem num omnino huic ipsi provideat? Equidem pro observationibus institutis addubitandum id esse censeo, quia

a) auctor noster indicium haudquaquam certum et a priori accipiendum denotaverit, aut quamdiu aut quantum usque ad gradum doses augeri debeant. Qui quidem granorum unius et dimidii dosim non oportere excedi, centum inter casus undecimies experientia sibi spectatum profertur, attamen casus quidam et ipsi occurrebant, quibus doses propinandae majores opus esse duxerit, et quamquam in syphilide primaria doses aequae amplas commendat, haud possumus praetermittere quin libere significemus, nonnullis aegrotis eas utique esse nimias, quum ex observatione nona perspicue appareat, syphilidi etiam secundariae sat esse doses applicuisse parciore. Quare dosium modus iste nentiquam aestimandus est justus; quo tam pleno semper, quam auctor suadet, exhausto mercurius et ea ratione, utpote extra omnem necessitatem, in usum inductus, fraudi noxaeque sit necesse est; eodem ipso haud nunquam servato, casibus malignioribus, ad quos hic sublimati praebendi modus forsitan suppetat, non quod spectamus consequemur, quoniam iterum atque iterum haec methodum repentes, nec doses ulterius adaugentes, incassum organismi vires atterimus.

b) quia pyralismus curam traditur interpel-

lare, nisi dosibus demum quibusque ultimis super-veniat. Experientia vero docet, casus hujus morbi quosdam occurrere ubi ptyalismum nullo pacto liceat evitare, nonnullaque esse individua quorum propter singularem ad eandem organismi opportunitatem, omitti omnino nequeat. Quo casu priori itaque si ex auctoris nostri consilio hac potissimum adhibenda methodo ad finem pervenire, nec, quae aptior sit, curam salivando peragendam magnam inire velimus, syphilidem non solum non sanabimus sed etiam dyscrasiam mercurialem eliciemus. Contra ea si casus alter locum habeat secundum auctoris, ut remedium, salivatione subsequente, intermittatur, praeceptum observatum, sequelae eadem pessimae vix praeveneri poterunt, propterea quod individuis ita affectis salivatio mature jam superveniat, dosesque in dies necessario adaugendas prorsus prohibeat. Si pro dictorum veritate nulla ex observationibus allatis prodeant argumenta probantia, eamque in dubium revocare potius jubeant, quoniam salivatio plurimis scilicet casibus adductis sine ullo aut aegroti aut sanationis radicalis detrimento curam interruperit, in contrarium tamen afferre debemus: methodum neque aut contra morbi gradus istiusmodi aut fortuito in talibus individuis, pro experientia accepta, esse tentatam, observationibusque relatis omnibus, ubi ptyalismus intercesserit, ad doses jamjam aliquanto ampliores perventum, symptomataque regressa luculenter deprehensa fuisse.

5) Auctor noster de methodo sua ipsius praedicans, corpus ab ea omnino non infestari, haec verisimiliter sententiam exprimere voluit: optime eam ab organismo perferri, cui assentiri sane cogimur; omnibus enim sublimati vitiiis quamvis reformidatis, duobus tantummodo casibus molestiae abdominales progentiae sunt, quae, uti jam supra diximus, potione mucilaginis et Opio applicatis, tollebantur. Quodsi in errore forsitan versati ea ipsa, quae verba revera significatum volue-

runt, praetermisimus; aliam sane de iisdem fovemus sententiam, nam remedium tot tantosque in organismo exhibens effectus, totam ejus oeconomiam affectet necesse est, quod reactio minor in omnibus fere mercurii praeparatis fortioribus praesens 25) reffellere omnino nequeat.

4) Curam et momenti quibuscunque et quolibet anni tempore adhiberi posse, parum pollicetur utilitatis, haec enim non minus omnibus momenti, quae mercurii in genere et sublimati in specie usum vetant, inchoari non poterit, ita ut in omnibus quidem anni temporibus ad ultimum usque se adduci patiens vel maxime tamen aërem siccum requirit, quietum et calidum, quem nimirum conclave offert calefaciendo accomodatam.

5) Ptyalismus evitandus curaque moderata cibum subducendo perficienda emolumenta certe afferunt haud negligenda, nonnunquam tamen absentia; quae ipsa hanc methodum aegrotanti tam reddunt opportunam et commodam nec tum sane detrimentis capiendis ausam praebere possunt, cum methodus applicetur casibus nonnisi ei comparatis.

6) Maximo usui est subita ejus efficacitas qua etiam curae Rustii salivando peragendae quodammodo antecellit.

§. 9.

Damna curandi hujus methodi ex observationibus hucusque factis minoris utique momenti sunt, nam quod casibus binis non propulerit recidiva, in singularium ejus vitiorum numero haberi nequit, quia hoc ipsum ei cum methodis ceteris antisiphiliticis commune sit. Magis fortasse id crimini dari ei possit, quod ventriculum praecipue et ductum inestinum petat. Hoc vero magnum non aestimandum, quia, organis his aliquatenus integre dummodo affectis, sine ullo damno administrari queat.

Sublimatum istiusmodi dosibus propinatum, etsi non statim, postea tamen quosdam organismo intu-

lissee morbos subsequentes secundum, quas instituerunt, observationes, haud affirmare possumus. De qua re non falsa forsitan sit Doctoris Simon opinio 24), qui quidem, morbos tales postmodum subsequentes, autumat, prorsus esse negandos. Ipsam post curam peractam aegrotante prudenter se gerente, quaeque transpirationem praecludere possent prae ceteris evitante, casibus in plurimis molestiae omnino nullae intercedebant *)

Haec propria secundum observationes complures etsi non ita mala hujus curandi methodi videntur esse sequela, irritatio videlicet membranae faucium mucosae adhaerens. Dr. Mebes casibus, ubi methodum memoratam usurpavit, plurimis hanc fecit observationem et mecum communicavit. In scripto etiam Dr. Simon 25) ejusdem pariter fit mentio, qui censoris literati sententiam secutus non pro luis relictæ quodam symptomate, sed pro malo insonte eam habet, post curas mercuriales majores creberrime remanente. In faucibus tum nihil deprehenditur nisi levis aliquando rubor; aegrotantes de titillatione ibi praesente conquerruntur quae ad exscreandum saepius eos compellat.

§. 10.

Quodsi sententiae propensioris emolumentorum-que majoris pretii methodum fieri oporteat participem et detrimenta, quae eam sectentur, perpauca examinanda sint, ea conditio erit sine qua non, ut non omnibus syphilidis casibus et variis ejus for-

*) Annotatio. Quod praeceptum salutare quam necessario exspectatur, ex observatione in nosocomio hujus Academiae recens facta satis plane affulgebit. Aegrotus enim quidam, cura ante aliquot dies jam absoluta, contra praescripta omnia medici deambulationem primo mane ingressus, non solum pneumoniae sibi vehementissimam, funeri paene hominem daturam, conscivit, sed etiam mercurii effectum saluberrimum sequentem turbavit, ita ut syphilis inveterata, cujus sanandae spes laetissima facta erat, haud amoveri posset.

mis, cujusque individui propria indole nihil respecta, adhibeamus. Nec aegrotantibus neque hominibus artis medicae rudibus committenda, sed medico e certis constituenda indicationibus, quas quamvis parcas pro virium modulo nunc proponere in animo est, quoniam res quaeque numeris nondum absoluta et parum spectata, cum meliora desint, aliquanti saltem aestimanda sit pretii. Itaque methodus morbis sequentibus et momentis forsitan indicata sit:

1) In lue venerea secundaria, hisque nempe ejusdem formis:

a) si vel a systemate lymphatico jam discesserit membranasque mucosas sedem sibi legerit vel in utroque grassetur. Inde oriunda oris, faucium et nasi ulcera, partium corporis praestantissimarum destructionem praecipue minantia. Quae incommoda aut per se existunt aut cum bubonibus inveteratis conjuncta.

b) si organon cutis externum corripuerit, ibique maculis, crustis aut ulceribus conspicua sit. Exanthematibus forsitan inveteratis etiam syphiliticis utilitatem praestat plurimam, attamen et ipsa non satis tutetur a recidivis.

c) ubi ossium systema ab ea tentetur, idque aut per dolores in his aut per exostoses indicetur; ibi multum sine dubio et ocissime juvat.

d) si inveterata est et curae mercuriales plurimae organismum admodum confecerint.

e) si in reliquiis, sic dictis, syphiliticis remanserit.

2) In pseudo-syphilide. Casibus, quos propter spatium coarctatum nimis longum sit omnes enumerare, methodus hujus pariter morbi formis multimodis, syphilidis formas, admodum referenti

bis, rata atque probata est. Attamen ibi tantum e re cam esse existimo, ubi morbus forma incedit maligniore eaque ex causa sanatio subita et remedia altius organismum penetrantia requiruntur.

3) In lepra ulcerosa et crustosa. Methodum et in his Leprae formis aliquid praestare posse, observationes edocent, verum quousque efficacitas ibi tendat, temporis posteriori iudicio committimus decernendum. Remedia localiter adplicata haud omnino carenda esse videntur.

Contraindicationes, quo minus adhibeatur, haec fere sunt:

1) Debilitas et morbose adaucta sensibilitas ventriculi et ductus intestini, quae vel tantae adsunt ut sublimatus praerberi prorsus nequeat, vel ejusmodi ut doses in dies adaugendae interdicantur.

2) Habitus phthisicus manifestus.

3) Idiosyncrasia contra sublimatum, sive primitiva, (quia haud infutandum sit: sublimatum, ab individuis nonnullis quamvis bene toleratum, non, quos in aliis, effectus etiam in his ostendere salutare) sive a mercurii usu ampliore et diuturno acquisita.

C i t a t a.

- 1) Neue zuverlässige Heilart der Lustsenche in allen ihren Formen, von Dr. K. H. Dzondi. Halle 1826.
- 2) Hufeland's Bibliothek d. p. H. 1827. St. 2. p. 97.
- 3) Ueber den Sublimat und die Inunctionskur, Ein historisch-kritischer Versuch von Dr. Fr. Alex. Simon jun. Hamburg 1826.
- 4) Dzondi l. c. §. 22.
- 5) Dzondi l. c. §. 23.
- 6) Dzondi l. c. §. 24.
- 7) Hufeland's Journal d. p. H. 1824. St. 1. p. 39.
- 8) Simon l. c. p. 27.
- 9) Vollständiges System der Arzneimittellehre, Band 2. Abthlg. 3. p. 298.
- 10) System der Arzneimittellehre, Bd. 2. p. 362.
- 11) Systematische Arzneimittellehre, Bd. 2. Abschnitt 2. p. 71.
- 12) Lehrbuch der Pharmacodynamik, Bd. 1. §. 2413 et 2414.
- 13) Hufeland's Journal d. p. H. 1824. St. 1. p. 44—49.
- 14) Joseph Louvrier's nosographische therapeutische Darstellung syphilitischer Krankheitsformen, Auflage 2. Wien 1819. p. 99.
- 15) Hufeland's Journal d. p. H. 1827. St. 1. p. 49 et p. 63.
- 16) Ibiq. p. 64.
- 17) Simon l. c. p. 38.
- 18) Simon l. c. p. 96—115.
- 19) Simon l. c. p. 107.
- 20) Simon l. c. p. 92.
- 21) Dzondi l. c. §. 31.
- 22) Dzondi l. c. §. 31.
- 23) Sundelin's Handbuch der speciellen Heilmittellehre. Bd. 1. P. 203.
- 24) Simon l. c. p. 108.
- 25) L. c. p. 98.

THESES DEFENDENDAE.

1.

Aerem inspiratum ad oxydationem sanguinis nil contribuere censeo.

2.

Luem veneream e legibus therapiae generalis sanari posse nec medicinam specificam sic dictam requirere puto.

3.

Auxilia diaetetica in cachexiis maximi esse momenti existimo.

4.

Methodum diaphoreticam sanando rheumatismo calido nil prodesse.
